

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اسدآباد
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
کمیته برنامه ریزی درسی
فرم طرح درس

عنوان کامل درس: سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد	
رشته و مقطع تحصیلی: بهداشت مدارس ترم 3- کارشناسی پیوسته	
سال تحصیلی: 1404-405 نیمسال: اول	پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: 1/5 واحد (از 3 واحد) 1 واحد تئوری و 0/5 واحد عملی	تعداد فراگیران: 14
زمان برگزاری کلاس (روز- ساعت): دوشنبه ها، 8 هفته اول ساعت 10-16-18	نوع درس: تئوری ■ عملی ■ کارآموزی □
تاریخ شروع کلاس: 1404/07/07	تاریخ خاتمه کلاس: 1404/10/22
نام و نام خانوادگی مدرس: دکتر زینب مکوندی	پست الکترونیک مدرس: zeinabmakvandi@gmail.com
گروه مدرسین: دکتر زینب مکوندی، دکتر آرمان میری	مدرس مسئول درس: دکتر زینب مکوندی
شرح درس:	
در بخش نظری درس سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد، مهمترین برنامه های حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. در بخش عملی دانشجویان با آزمونهای مختلف برای غربالگری اختلالات روانی اجتماعی و بسته های ارتقا سلامت روانی اجتماعی، روانسنجی و نیز نشانه شناسی رفتاری آشنا خواهند شد. همچنین مراقبت های کاهش آسیب مصرف مواد و الکل به آنها آموزش داده خواهد شد.	

گزیده ای از مقررات آموزشی در کلاس درس:
➤ دانشجوی موظف است قبل از حضور استاد در کلاس حاضر باشد.
➤ خاموش کردن تلفن همراه در کلاس درس الزامی است.
➤ فعالیت های دانشجوی در کلاس درس شامل شرکت فعال در بحث، پاسخ به سوالات و آمادگی برای یادگیری می باشد.
➤ در صورتی که غیبت دانشجوی در کلاس بیش از 4/17 ساعات جلسات شود، درس مربوطه حذف خواهد شد.
➤ به استناد آیین نامه مصوب جلسه 258 شورای عالی انقلاب فرهنگی کارنامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق لیست پیوست توسط اساتید تکمیل خواهد گردید.

هدف کلی درس:

هدف از این درس، آشنا کردن دانشجو با جنبه های اساسی و بنیادین مراقبت از سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد با تاکید بر برنامه های کشوری و انتظارات از کارشناس بهداشت مدرسه در این ارتباط می باشد.

جلسه اول – تاریخ: 1404/07/07				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
آشنایی با تعاریف و مفاهیم سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد	1.تاریخچه بهداشت روانی را بیان کند. 2. سلامت روانی و اجتماعی را تعریف کند. 3. اهداف سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد را لیست کند. 4. اهمیت موضوع های سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد را شرح دهد. 5. سطوح پیشگیری در برنامه های سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد را توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی تعاملی- پرسش و پاسخ	اسلاید پروژکتور- کامپیوتر- تخته وایت برد و ماژیک
جلسه دوم – تاریخ: 1404/07/14				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
عوامل خطر و محافظت کننده در سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد	1.عوامل خطر ساز و محافظت کننده را در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد در سطوح فردی و خانوادگی توضیح دهد. 2.عوامل خطر ساز و محافظت کننده را در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد در سطوح اجتماعی، محیطی و اقتصادی تحلیل کند. 3. راهکارهای ارتقاء سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد مبتنی بر عوامل خطر ساز و محافظت کننده ادغام یافته را شرح دهد. 4. الگوی ارائه خدمات سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد را توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی تعاملی- پرسش و پاسخ- بحث گروهی	اسلاید پروژکتور- کامپیوتر- تخته وایت برد و ماژیک
جلسه سوم – تاریخ: 1404/07/21				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
تعاریف و مفاهیم سوء مصرف مواد و وابستگی و واژگان مرتبط با آن	1.تعریف سوء مصرف مواد و وابستگی به مواد را به تفکیک و به اختصار توضیح دهد. 2. مصرف آسیب رسان و مصرف نابجا را با هم مقایسه کند. 3. اختلالات اعتیادی را تعریف کند.	شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی تعاملی- پرسش و پاسخ	اسلاید پروژکتور- کامپیوتر- تخته وایت برد و ماژیک

			4. وسوسه، مشغله ذهنی، تحمل و مقاومت را در اعتیاد شرح دهد.	
جلسه چهارم - تاریخ: 1404/07/28				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
آشنایی با وضعیت اعتیاد در ایران و جهان- علل، عوامل خطر و زمینه های اعتیاد	1. وضعیت اعتیاد در ایران و جهان را بطور جداگانه و مختصر توضیح دهد. 2. جایگاه مصرف مواد مختلف در طبقه بندی بار بیماری ها را شرح دهد. 3. عوامل خطر اعتیاد را نام ببرد. 4. نقش عوامل زیستی و روانشناختی، در اعتیاد را توضیح دهد. 5. نقش عوامل اجتماعی -فرهنگی، و خانوادگی در اعتیاد را توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی - پرسش و پاسخ نمایش فیلم	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مژیک فیلم آموزشی
جلسه پنجم - تاریخ: 1404/08/05				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
مراقبت اختلالات مصرف دخانیات، الکل و مواد در مدرسه و جامعه	1. نقش خودمراقبتی در مراقبت های حوزه اختلالات مصرف دخانیات، الکل و مواد در نظام مراقبت های بهداشتی اولیه را توصیف کند. 2. آرایه خدمات سطح یک در نظام در مراقبت های حوزه اختلالات مواد را توضیح دهد. 3. مداخلات کاهش آسیب، درمان و بازتوانی سرپایی را نام ببرد. 4. مداخلات درمان و بازتوانی اقامتی و بستری را توضیح دهد. 5. خدمات مراکز اقامتی با مدل طبی، پرهیزمدار و اجتماع درمان مدار را با هم مقایسه کند.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی - بحث گروهی، پرسش و پاسخ	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مژیک
جلسه ششم - تاریخ: 1404/08/12				
عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
آشنایی با انواع دخانیات، عوارض آن و پیامدهای مصرف دخانیات در دانش آموزان	1. عوارض کلی ناشی از مصرف مواد را شرح دهد. 2. تقسیم بندی انواع مواد مختلف را نام ببرد. 3. دخانیات را تعریف کند. 4. انواع محصولات و فرآورده های دخانی را طبقه بندی کنند. 5. عوارض مصرف کشیدنی دخانیات را نام ببرد. 6. تفاوت مواجهه با دود دست دوم و مواجهه با دود دست سوم دخانیات را توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی - پرسش و پاسخ نمایش فیلم	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مژیک فیلم آموزشی

		شناختی	7. عوارض مواجهه با دود دست دوم دخانیات در دانش آموزان را نام ببرد.
		شناختی	8. عوارض ناشی از مصرف سیگارهای الکترونیکی را شرح دهد.

جلسه هفتم - تاریخ: 1404/08/19

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
آشنایی با انواع مواد، عوارض مواد و پیامدهای مصرف آن در دانش آموزان (1)	1. انواع مواد افیونی را نام ببرد. 2. عوارض ناشی از مصرف تریاک را توضیح دهد. 3. عوارض ناشی از مصرف هروئین را توضیح دهد. 4. عوارض حشیش و انواع آن (ماری جوانا، سیگاری، بنگ و گل) را شرح دهد. 5. تقسیم بندی مواد محرک و مواد توهم زا را توصیف کند. 6. عوارض و خطرات مواد محرک و مواد توهم زا را شرح دهد. 1. به کنفرانس های ارائه شده توسط دانشجویان توجه نماید و به سوالات مطرح شده پاسخ دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی عاطفی	سخنرانی - پرسش و پاسخ نمایش فیلم	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مازیک فیلم آموزشی

جلسه هشتم - تاریخ: 1404/08/26

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
آشنایی با انواع مواد، عوارض مواد و پیامدهای مصرف آن (2) - آشنایی با الکل و پیامدهای مصرف آن در دانش آموزان	1. تقسیم بندی داروهای آرام بخش، ضد اضطراب و خواب آورها را توصیف کند. 2. عوارض و خطرات ناشی از مصرف داروهای آرام بخش، ضد اضطراب و خواب آورها را فهرست کند. 3. مشروبات الکلی را تعریف کند. 4. عوارض سلامتی ناشی از مصرف الکل را شرح دهد. 5. ضمن توجه به کنفرانس های ارائه شده، اهمیت پیشگیری از مصرف الکل را تصدیق نماید.	شناختی شناختی شناختی شناختی عاطفی	سخنرانی - بحث گروهی، پرسش و پاسخ نمایش فیلم	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مازیک فیلم آموزشی

جلسه نهم - تاریخ: 1404/09/03 - تعطیل رسمی (جبرانی در تاریخ هماهنگ شده)

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
آشنایی با سیاست های پیشگیری از اعتیاد	1. برنامه های پیشگیری از اعتیاد را شرح دهد. 2. اصول و روشهای مشاوره در مورد اعتیاد را شرح دهد. 3. مکانیسم ها و راهبردهای پیشگیری از اعتیاد در خانواده را توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی	سخنرانی - بحث گروهی، پرسش و پاسخ نمایش فیلم	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مازیک

۴. مکانیسم ها و راهبردهای پیشگیری از اعتیاد در مدرسه را توضیح دهد.	شناختی	فیلم آموزشی
۵. مکانیسم ها و راهبردهای پیشگیری از اعتیاد در جامعه را توضیح دهد.	شناختی	

جلسه دهم - تاریخ: 1404/09/10

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
آشنایی با سیاست های ملی و بین المللی کنترل و کاهش آسیب مصرف مواد و دخانیات	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
آشنایی با سیاست های ملی و بین المللی کنترل و کاهش آسیب مصرف الکل	1. نقش تغییر در محیط و قوانین در پیشگیری از اعتیاد را به اختصار توضیح دهد. 2. گام های مختلف حل مسئله را با ذکر مثال نام ببرد. 3. انواع سبک های ارتباطی در مواجهه با موقعیت پرخطر را با ذکر مثال توضیح دهد. 4. راهکارهای محافظت از دانش آموزان در برابر دود دخانیات را نام ببرد. 5. نقش قوانین در پیشگیری از مصرف را به اختصار توضیح دهد. 6. وظایف و خصوصیات گروه های اجتماعی و سازمان های دولتی و مردم نهاد را در پیشگیری از اعتیاد و مصرف الکل توضیح دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی شناختی	سخنرانی - نمایش فیلم پرسش و پاسخ	اسلاید پروژکتور - کامپیوتر - تخته وایت برد و مژیک فیلم آموزشی

جلسه یازدهم و دوازدهم - تاریخ: 1404/09/17 و 1404/09/24

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
کار عملی در فضای کلاس	1. با پرونده الکترونیک سلامت (سامانه سیب) آشنا شود.	شناختی	سخنرانی -	اسلاید
	2. نحوه ی غربالگری سوءمصرف مواد در سامانه سیب (اعتیاد) را توضیح دهد.	شناختی	بحث گروهی، پرسش و	پروژکتور - کامپیوتر -
	3. طی موقعیت های فرضی غربالگری اولیه درگیری با مصرف مواد، الکل و دخانیات را در گروه های مختلف (گروه سنی زیر 15 سال، گروه سنی 15-59 سال و ...) انجام دهد.	شناختی	پاسخ -	تخته وایت برد و ماژیک -
		روانی	نمایش عملی	و ماژیک - سامانه سیب
		حرکتی	و ایفای نقش	

جلسه سیزدهم و چهاردهم - تاریخ: 1404/10/01 و 1404/10/08

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
	دانشجو در پایان دوره قادر باشد:			
–حضور در واحد سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد معاونت بهداشتی و آشنایی با شرح وظایف آن مجموعه	1.مراقبت ها و فعالیت های واحد سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد در معاونت بهداشتی را توضیح دهد. 2. فرم پایش سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد در معاونت بهداشتی را شرح دهد.	شناختی شناختی	سخنرانی – بحث گروهی، پرسش و پاسخ	اسلاید پروژکتور – کامپیوتر – تخته وایت برد و ماژیک

شناختی	3. برنامه های ابلاغ شده از سوی وزارت بهداشت را به سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد نام ببرد.	شناختی	4. آزمون های ادغام شده مرتبط با اختلالات مصرف مواد، الکل و دخانیات گروه سنی مورد هدف را در شبکه نام ببرد.
--------	--	--------	---

جلسه پانزدهم و شانزدهم – تاریخ: 1404/10/15 و 1404/10/22

عنوان مبحث:	اهداف رفتاری	حیطه	روش تدریس	وسایل آموزشی
حضور در مراکز خدمات جامع سلامت (واحد بهداشت روان و سلامت خانواده)	1. انواع آزمون ها و اصول نشانه شناسی رفتاری را توصیف کند. 2. خدمات و مراقبت های واحد بهداشت روانی و اعتیاد در مراکز خدمات جامع سلامت را نام ببرد. 3. گروه هدف برنامه های سلامت روانی و اعتیاد را بشناسد. 4. نقش کارشناس بهداشت مدارس در پیشگیری از سوءمصرف مواد دانش آموزان را شرح دهد. 5. با کمک آزمون های موجود در سامانه سیب، مراقبت شناسایی اختلالات مصرف مواد، الکل و دخانیات گروه سنی زیر 15 سال را انجام دهد. 6. مراقبت غربالگری اولیه درگیری با مصرف مواد، الکل و دخانیات را در گروه سنی 15 تا 59 سال انجام دهد. 7. آموزش های لازم را در مورد راههای پیشگیری و کنترل مصرف مواد، الکل و دخانیات در گروه هدف ارائه دهد.	شناختی شناختی شناختی شناختی روانی حرکتی روانی حرکتی	سخنرانی نمایش عملی	کامپیوتر – تخته وایت برد و ماژیک – سامانه سیب

ارزشیابی:

ارزشیابی: تکوینی	پایانی
نمره کل: 20 نمره	
حضور فعال: 2 نمره	کنفرانس های کلاسی 2 نمره
نوع آزمون میان ترم: شفاهی	تشریحی
نوع آزمون پایان ترم: شفاهی	تشریحی
	چند گزینه ای
	تکلیف و کار عملی: 5 نمره
	آزمون پایان ترم: 11 نمره
	صحیح و غلط
	جور کردنی
	صحیح و غلط
	جور کردنی

منابع:

1. بسته آموزشی کارشناس مراقب سلامت خانواده در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد/ ایران، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، دفتر سلامت روانی
2. حاتمی، ح، و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند

3. آخرین ویرایش دستورالعمل مرتبط وزارت بهداشت

4. راهنمای پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد ویژه روانشناسان بالینی و مشاوره، مددکاران، پرستاران و دیگر کارشناسان بهداشتی، نویسنده: عباس بخشی پوررودسری